

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

16 päivänä heinäkuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Asetus (EY) N:o 44/2001 — Tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano — Kieltäytymisperusteet — Valtion, jossa tunnustamista ja täytäntöönpanoa pyydetään, oikeusjärjestyksen perusteiden loukkaaminen — Toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama tuomio, joka on vastoin unionin tavaramerkkioikeutta — Direktiivi 2004/48/EY — Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistaminen — Oikeudenkäyntikulut

Asiassa C-681/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat) on esittänyt 20.12.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.12.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Diageo Brands BV

vastaan

Simiramida-04 EOOD,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit S. Rodin, E. Levits, M. Berger (esittelevä tuomari) ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.12.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Diageo Brands BV, edustajinaan advocaat F. Vermeulen, advocaat C. Gielen ja advocaat A. Verschuur,
- Simiramida-04 EOOD, edustajinaan advokat S. Todorova Zhelyazkova, advocaat M. Gerritsen ja advocaat A. Gieske,
- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja J. Kemper,
- Latvian hallitus, asiamiehinään I. Kalniņš ja I. Nesterova,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

— Euroopan komissio, asiamiehinä A.-M. Rouchaud-Joët ja G. Wils,
kuultuaan julkisasiamiehen 3.3.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) 34 artiklan 1 alakohdan ja teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/48/EY (EUVL L 157, s. 45) 14 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Diageo Brands BV (jäljempänä Diageo Brands) ja Simiramida-04 EOOD (jäljempänä Simiramida) ja joka koskee Simiramidan esittämää korvausvaatimusta vahingosta, joka sille aiheutui Diageo Brandsin hakemuksesta toteutetusta takavarikosta, joka kohdistui sille osoitettuihin tavaroihin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 44/2001

- 3 Asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 16 perustelukappaleen sanamuodon mukaan ”keskinäinen luottamus lainkäyttöön [Euroopan unionissa] edellyttää, että jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan ilman erityistä menettelyä paitsi, jos riidan kohteena on kysymys tuomion tunnustamisesta”.
- 4 Asetuksen N:o 44/2001 III luku, jonka otsikko on ”Tunnustaminen ja täytäntöönpano”, jakautuu kolmeen jaksoon. 1 jaksoon, jonka otsikko on ”Tunnustaminen”, kuuluvat muun muassa kyseisen asetuksen 33, 34 ja 36 artikla.
- 5 Asetuksen N:o 44/2001 33 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:
”Jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan toisissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä.”
- 6 Kyseisen asetuksen 34 artiklassa säädetään seuraavaa:
”Tuomiota ei tunnusteta, jos
1) tunnustaminen on selkeästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), missä tunnustamista pyydetään;
— —”
- 7 Mainitun asetuksen 36 artiklassa säädetään seuraavaa:
”Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.”

Direktiivi 89/104/ETY

8 Jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annettu ensimmäinen neuvoston direktiivi 89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan talousalueesta (ETA) 2.5.1992 tehdyllä sopimuksella (EYVL 1994, L 1, s. 3; jäljempänä direktiivi 89/104), kumottiin jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 22.10.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/95/EY (kodifioitu toisinto) (EUVL L 299, s. 25). Pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aika huomioon ottaen pääasiaan sovelletaan kuitenkin direktiiviä 89/104.

9 Kyseisen direktiivin 5 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

a) merkkiä, joka on sama kuin tavaramerkki ja samoja tavaroita tai palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity;

--

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädetyin edellytyksin voidaan kieltää muun muassa:

a) merkin paneminen tavaroihin tai niiden päällyksiin;

b) tavaroiden tarjoaminen tai liikkeelle laskeminen tai niiden varastoiminen tällaista tarkoitusta varten merkkiä käyttäen taikka palvelujen tarjoaminen tai suorittaminen merkkiä käyttäen;

c) tavaroiden maahantuonti tai maastavienti merkkiä käyttäen;

--”

10 Direktiivin 89/104 7 artiklan, jonka otsikko oli ”Tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien sammuminen”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tavaramerkin haltija ei saa kieltää tavaramerkin käyttämistä niissä tavaroissa, jotka haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu on saattanut markkinoille [Euroopan talousalueen sopimusvaltion alueella] tätä tavaramerkkiä käyttäen.”

Direktiivi 2004/48

11 Direktiivin 2004/48 johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan, että direktiivin tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä, ”jotta voidaan varmistaa teollis- ja tekijänoikeuksien suojan korkea, yhdenvertainen ja yhdenmukainen taso sisämarkkinoilla”.

12 Saman direktiivin johdanto-osan 22 perustelukappaleessa täsmennetään, että niiden toimenpiteiden ohella, joista jäsenvaltioiden on säädettävä, ”on myös erityisen tärkeää säätää turvaamistoimenpiteistä, joiden avulla loukkaus saadaan välittömästi lakkaamaan ilman, että joudutaan odottamaan pääasiaa koskevaa ratkaisua, -- sekä anta[a] vakuudet, jotka tarvitaan kattamaan perusteettomasta hakemuksesta vastaajalle aiheutuneet kulut ja vahingot”.

- 13 Direktiivin 2004/48 1 artiklan sanamuodon mukaan direktiivi koskee ”teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja”, ja siinä täsmennetään, että tämän saman säännöksen mukaan käsite ”teollis- ja tekijänoikeudet” kattaa ”teollisoikeudet”.
- 14 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan siinä säädettyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja sovelletaan ”kaikkiin yhteisön lainsäädännössä ja/tai kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjen teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksiin”.
- 15 Mainitun direktiivin 3 artiklan 2 kohdan nojalla niiden toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen, joista jäsenvaltioiden on säädettävä teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi, on oltava ”tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille ja säädetään takeista niiden väärinkäytön estämiseksi”.
- 16 Direktiivin 2004/48 7 artiklan 1 kohdassa säädetään tässä tarkoituksessa, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat tietyin edellytyksin ”määrätä nopeita ja tehokkaita väliaikaisia toimia väitettyyn loukkaamiseen liittyvän asiaankuuluvan todistusaineiston suojaamiseksi”. Samassa säännöksessä täsmennetään, että nämä toimet voivat sisältää ”riidanalaisen tavaroiden – – haltuunottamisen”. Tämän direktiivin 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeusviranomaiset voivat hakijan pyynnöstä ”määrätä takavarikoitaviksi tai luovutettaviksi sellaiset tavarat, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta”. Mainitun direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa ja 9 artiklan 7 kohdassa säädetään, että ”jos myöhemmin todetaan, ettei teollis- tai tekijänoikeutta ole loukattu tai loukkaamisen uhkaa ei ole ollut”, oikeusviranomaisilla on oltava oikeus ”vastaajan pyynnöstä määrätä toimenpiteiden hakija suorittamaan vastaajalle asianmukainen korvaus näiden toimenpiteiden aiheuttamista vahingoista”.
- 17 Saman direktiivin 14 artiklassa säädetään oikeudenkäyntikuluista seuraavaa:
”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kohtuulliset ja oikeasuhteiset oikeudenkäyntikulut ja muut oikeudenkäynnin voittaneelle osapuolelle aiheutuneet kulut kuuluvat yleensä oikeudenkäynnin hävinneen maksettaviksi, jollei se ole kohtuutonta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 18 Diageo Brands, jonka kotipaikka on Amsterdam (Alankomaat), on Johnny Walker -tavaramerkin haltija. Se tuo tämän merkkistä viskiä Bulgarian markkinoille paikallisen eksklusiivisen maahantuojaan välityksellä.
- 19 Simiramida, jonka kotipaikka on Varna (Bulgaria), harjoittaa alkoholijuomien kauppaa.
- 20 Varnan satamaan saapui Georgiasta 31.12.2007 Simiramidalle osoitettu kontti, jossa oli 12 096 pulloa Johnny Walker -merkkistä viskiä.
- 21 Diageo Brands katsoi, että tämän pulloerän tuonti Bulgariaan ilman sen lupaa loukkasi tavaramerkkiä, jonka oikeudenhaltija se on, ja haki Sofiyski gradski sadilta (Sofian kaupungin tuomioistuin, Bulgaria) lupaa kyseisen viskierän takavarikoimiselle ja sai tämän luvan 12.3.2008 annetulla määräyksellä.
- 22 Sofiyski apelativen sad (Sofian muutoksenhakutuomioistuin) kumosi 9.5.2008 tämän määräyksen Simiramidan valituksen perusteella.
- 23 Varhoven kasatsionen sad (ylin kassaatioistuimi) hylkäsi Diageo Brandsin tekemän kassaatiovalituksen muodollisilla perusteilla 30.12.2008 ja 24.3.2009 antamalla tuomioilla.

- 24 Diageo Brandsin hakemuksesta tehty viskierän takavarikko peruutettiin 9.4.2009.
- 25 Asiakysymystä koskevassa oikeudenkäynnissä, jonka Diageo Brands pani vireille Simiramidaa vastaan tavaramerkkiin, jonka haltija se on, kohdistuvan loukkauksen perusteella, Sofiyski gradski sad hylkäsi Diageo Brandsin vaatimukset 11.1.2010 antamallaan tuomiolla. Sofiyski gradski sad katsoi, että Varhoven kasatsionen sadin 15.6.2009 antamasta tulkintatuomiosta seurasi, että sellaisten tuotteiden tuonti Bulgariaan, jotka on laskettu liikkeeseen Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolella asianomaisen tavaramerkin haltijan suostumuksella, ei loukkaa tavaramerkkiin kuuluvia oikeuksia. Sofiyski gradski sad katsoi, että kyseinen tulkintatuomio satoi sitä Bulgarian prosessioikeuden perusteella.
- 26 Diageo Brands ei hakenut muutosta Sofiyski gradski sadin 11.1.2010 antamaan tuomioon, joka on lainvoimainen.
- 27 Pääasiassa Simiramida vaatii Alankomaiden tuomioistuimia velvoittamaan Diageo Brandsin maksamaan sille korvauksena vahingosta, jonka se väittää kärsineensä Diageo Brandsin hakemuksesta tehdystä takavarikosta, summan, jonka se arvioi yli 10 miljoonan euron suuruiseksi. Simiramida perustaa vaatimuksensa Sofiyski gradski sadin 11.1.2010 antamaan tuomioon, jossa tämä takavarikko todettiin lainvastaiseksi. Diageo Brands tuo puolustukseensa esiin, että tätä tuomiota ei voida tunnustaa Alankomaissa, koska se on selkeästi vastoin Alankomaiden oikeusjärjestyksen perusteita asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulla tavalla. Sofiyski gradski sad sovelsi tuomiossaan Euroopan unionin oikeutta ilmeisen virheellisesti perustaessaan sen Varhoven kasatsionen sadin 15.6.2009 antamaan tulkintatuomioon, jota rasitti aineellinen virhe ja joka oli lisäksi annettu vastoin viimeksi mainitulla tuomioistuimella olevaa velvollisuutta esittää ennakkoratkaisukysymys SEUT 267 artiklan nojalla.
- 28 Rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus) hyväksyi 2.3.2011 antamassaan tuomiossa Diageo Brandsin esittämät perustelut ja hylkäsi Simiramidan vaatimuksen.
- 29 Simiramidan valituksen perusteella Gerechtshof te Amsterdam (Amsterdamin muutoksenhakutuomioistuin) muutti 5.6.2012 antamallaan tuomiolla rechtbank Amsterdamin tuomiota ja katsoi, että Sofiyski gradski sadin 11.1.2010 antama tuomio oli tunnustettava Alankomaissa, mutta se ei kuitenkaan lausunut korvausvaatimuksesta.
- 30 Hoge Raad der Nederlanden (ylimmän oikeusasteen tuomioistuin), johon Diageo Brands teki kassaatiovalituksen Gerechtshof te Amsterdamin antamasta tuomiosta, on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko asetuksen (EY) N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohtaa tulkittava niin, että siinä säädetty kieltäytymisperuste koskee myös tilannetta, jossa tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen tuomio on selkeästi unionin oikeuden vastainen ja kyseinen tuomioistuin on huomannut sen?
- 2 a) Onko asetuksen (EY) N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohtaa tulkittava niin, että se tilanne, että siinä säädettyyn kieltäytymisperusteeseen vetoava asianosainen ei ole turvautunut tuomiojäsenvaltiossa siellä saatavilla oleviin oikeussuojakeinoihin, estää sen, että kyseiseen kieltäytymisperusteeseen voidaan vedota menestyksekkäästi?
- 2 b) Mikäli edellä 2 a) kohdassa esitettyyn kysymykseen vastataan myöntävästi, olisiko kysymykseen vastattava toisin, jos turvautuminen tuomiojäsenvaltiossa saatavilla oleviin oikeussuojakeinoihin olisi ollut turhaa, koska on oletettava, ettei niihin turvautuminen olisi johtanut erilaiseen tuomioon?

- 3) Onko direktiivin 2004/48/EY 14 artiklaa tulkittava niin, että kyseistä säännöstä sovelletaan myös kuluihin, joita asianosaisille aiheutuu jäsenvaltiossa käytävässä vahingonkorvausoikeudenkäynnissä, jos vaatimus ja puolustus liittyvät vastaajan väitettyyn vastuuseen hankkimistaan takavarikoista ja antamistaan lausunnoista tavaramerkkioikeutensa turvaamiseksi toisessa jäsenvaltiossa, ja tässä yhteydessä tulee esiin kysymys viimeksi mainitun jäsenvaltion tuomioistuimen antaman tuomion tunnustamisesta ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa?”

Pyyntö asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamisesta

- 31 Sen jälkeen kun asian käsittelyn suullinen vaihe päätettiin 3.3.2015 julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa, Diageo Brands pyysi asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista 6.3.2015 päivätyllä kirjeellä, joka toimitettiin unionin tuomioistuimen kirjaamoon 20.3.2015.
- 32 Pyyntönsä tueksi Diageo Brands esittää ensimmäiseksi, että julkisasiamies epäili ratkaisuehdotuksensa 27 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa niiden lähtökohtien, joihin Hoge Raad der Nederlanden perusti ennakkoratkaisupyyntönsä, paikkansapitävyyttä eli yhtäältä sitä, että Varhoven kasatsionen sadin 15.6.2009 antamasta tulkintatuomiosta, joka pysytettiin 26.4.2012 annetulla toisella tuomiolla, sekä Sofiyski gradski sadin tuomiosta seuraa unionin oikeuden perustavanlaatuisen periaatteen ilmeinen ja tietoinen loukkaus, ja toisaalta sitä, että muutoksenhakukeinojen käyttäminen Varhoven kasatsionen sadissa olisi ollut Diageo Brandsille turhaa. Diageo Brandsin mukaan on niin, että mikäli unionin tuomioistuin katsoo, että näiden lähtökohtien paikkansapitävyydestä voidaan vielä vaihtaa näkemyksiä asianosaisten kesken, näkemystenvaihdossa on noudatettava perustavanlaatuista kontradiktorista periaatetta, joka on vahvistettu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 6 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa.
- 33 Diageo Brands väittää toiseksi, ettei sillä ollut mahdollisuutta esittää huomautuksia tietyistä Euroopan komission suullisen käsittelyn aikana jättämistä asiakirjoista.
- 34 Tässä yhteydessä on muistutettava, että työjärjestyksensä 83 artiklan nojalla unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päätyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, tai vielä jos asia olisi ratkaistava sellaisen argumentin perusteella, josta asianosaisilla tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla tahoilla ei ole ollut tilaisuutta lausua (ks. tuomio komissio v. Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Tässä tapauksessa unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on riittävästi tietoja asian ratkaisemiseksi ja että nyt käsiteltävää asiaa ei ole ratkaistava sellaisten argumenttien perusteella, joista asianosaisilla ei olisi ollut tilaisuutta lausua. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tekemän päättelyn lähtökohtiin, joihin Diageo Brands viittaa, nimittäin vedottiin ja niistä käytiin kontradiktorista näkemystenvaihtoa suullisessa käsittelyssä.
- 36 Komission suullisessa käsittelyssä esittämistä asiakirjoista on todettava, ettei niitä merkitty pöytäkirjaan ja etteivät ne kuulu oikeudenkäyntiaineistoon.
- 37 Lisäksi on muistutettava, että SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi tämä päätyy

ehdotuksessaan tiettyyn ratkaisuun, eivät kuitenkaan sido unionin tuomioistuinta (ks. tuomio komissio v. Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 38 Näin ollen pyyntö asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamisesta on hylättävä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 39 Näillä kysymyksillä, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko sitä, että jäsenvaltion tuomioistuimen antama tuomio on ilmeisellä tavalla unionin oikeuden vastainen ja että se annettiin vastoin menettelyllisiä takeita, pidettävä perusteena kieltäytyä asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohdan nojalla tunnustamasta tuomiota. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii myös selvittämään, onko sen jäsenvaltion tuomioistuimen, jossa tunnustamista pyydetään, tällaisessa tilanteessa otettava huomioon se, että henkilö, joka vastustaa tuomion tunnustamista, ei ole käyttänyt tuomiovaltion lainsäädännössä säädettyjä muutoksenhakukeinoja.

Alustavat huomautukset

- 40 Aluksi on huomautettava, että jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaate, jolla on unionin oikeudessa perustavanlaatuinen merkitys, edellyttää etenkin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta sitä, että kukin jäsenvaltio katsoo – jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista –, että kaikki muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja aivan erityisesti unionin oikeudessa tunnustettuja perusoikeuksia (ks. vastaavasti lausunto 2/13, EU:C:2014:2454, 191 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano kyseisessä asetuksessa säädetyn järjestelmän mukaisesti perustuu juuri keskinäiseen luottamukseen lainkäyttöön unionissa, kuten asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 16 perustelukappaleesta ilmenee. Tämä luottamus edellyttää muun muassa sitä, että jäsenvaltiossa annettu tuomioistuinratkaisu tunnustetaan toisessa jäsenvaltiossa ilman erityistä menettelyä (ks. tuomio flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, 45 kohta).
- 41 Tässä järjestelmässä asetuksen N:o 44/2001 34 artiklaa, jossa mainitaan perusteet, joilla tuomioistuinratkaisun tunnustamista voidaan vastustaa, on tulkittava suppeasti, koska sillä rajoitetaan yhden mainitulla asetuksella tavoitellun perustavanlaatuisen päämäärän toteuttamista. Kun on kyse juuri kyseisen asetuksen 34 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettusta, oikeusjärjestyksen perusteita koskevasta säännöksestä, siihen voidaan vedota ainoastaan poikkeustilanteissa (ks. tuomio Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 42 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että vaikka jäsenvaltiot voivat asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohdassa säädetyn varauman perusteella lähtökohtaisesti vapaasti määritellä kansallisten käsitystensä mukaisesti, mitä vaatimuksia niiden oikeusjärjestysten perusteista aiheutuu, tälle käsitteelle asetetaan rajat kyseisen asetuksen tulkinnalla. Vaikka unionin tuomioistuimen tehtävänä ei siis ole määritellä jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteiden sisältöä, sen on kuitenkin valvottava, missä rajoissa jäsenvaltion tuomioistuin voi tähän käsitteeseen nojautuen olla tunnustamatta toisessa jäsenvaltiossa annettua ratkaisua (ks. tuomio flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 43 Tältä osin on todettava, että koska asetuksen N:o 44/2001 36 artiklassa kielletään toisessa jäsenvaltiossa annetun ratkaisun ottaminen uudelleen tutkittavaksi sen sisältämän asiaratkaisun osalta, sillä estetään se, että valtion, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, tuomioistuin kieltäytyisi

tunnustamista ratkaisua pelkästään sillä perusteella, että ratkaisun antaneen valtion tuomioistuimen soveltama oikeussääntö poikkeaa oikeussäännöstä, jota valtion, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, tuomioistuin olisi soveltanut, jos asia olisi saatettu sen ratkaistavaksi. Valtion, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, tuomioistuin ei voi myöskään tutkia, pitävätkö ratkaisun antaneen valtion tuomioistuimen arvioinnit oikeudellisista seikoista ja tosiseikoista paikkansa (ks. tuomio *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-302/13, EU:C:2014:2319, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 44 Asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohdassa olevaa, oikeusjärjestyksen perusteita koskevaa säännöstä voidaan soveltaa ainoastaan, jos toisessa jäsenvaltiossa annetun ratkaisun tunnustaminen olisi kestävämmällä tavalla ristiriidassa valtion, jossa tunnustamista pyydetään, oikeusjärjestyksen kanssa sen vuoksi, että tällä tunnustamisella loukattaisiin jotakin perustavanlaatuisia periaatteita. Jotta noudatettaisiin kieltoa tutkia toisessa jäsenvaltiossa annettu ratkaisu uudelleen sen sisältämän asiaratkaisun osalta, kyseessä on oltava sellaisen oikeussäännön ilmeinen rikkominen, jota pidetään valtion, jossa tunnustamista pyydetään, oikeusjärjestyksessä olennaisen tärkeänä, tai sellaisen oikeuden ilmeinen loukkaaminen, jota pidetään tässä oikeusjärjestyksessä perustavanlaatuisena (ks. tuomio *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-302/13, EU:C:2014:2319, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 Näiden päätelmien valossa on tutkittava, ovatko ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemat seikat sellaisia, että niiden perusteella voidaan osoittaa, että Sofiyski gradski sadin 11.1.2010 antaman tuomion tunnustaminen merkitsee Alankomaiden oikeusjärjestyksen perusteiden ilmeistä loukkaamista asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulla tavalla.
- 46 Nämä seikat liittyvät siihen, että kyseisessä tuomiossa rikottiin aineellista oikeussääntöä ja että mainitun tuomion antamiseen johtaneessa oikeudenkäynnissä loukattiin menettelyllisiä takeita.

Direktiivin 89/104 5 artiklassa mainitun aineellisen oikeussäännön rikkominen

- 47 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen lähtökohtana pääasiassa on se, että Sofiyski gradski sad sovelsi ilmeisen virheellisesti direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohtaa, kun se totesi 11.1.2010 antamassaan tuomiossa, että sellaisten tuotteiden tuonti Bulgariaan, jotka on laskettu liikkeeseen ETA-alueen ulkopuolella asianomaisen tavaramerkin haltijan suostumuksella, ei loukkaa tavaramerkkiin kuuluvia oikeuksia.
- 48 Tältä osin on aluksi todettava, että edellytykset, joilla asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuun oikeusjärjestyksen perusteita koskevaan säännökseen voidaan vedota, eivät muutu sillä perusteella, että tuomiovaltion tuomioistuimen mahdollisesti toteuttama ilmeinen virhe koskee pääasian tavoin unionin oikeuden sääntöä eikä kansallisen oikeuden sääntöä. Kansallisen tuomioistuimen on nimittäin taattava yhtä tehokkaasti kansalliseen oikeusjärjestykseen perustuvien oikeuksien kuin unionin oikeusjärjestykseen perustuvien oikeuksien suoja (ks. vastaavasti tuomio *Renault*, C-38/98, EU:C:2000:225, 32 kohta).
- 49 Seuraavaksi on muistutettava, että valtion, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, tuomioistuin ei voi kieltäytyä tunnustamasta toisessa jäsenvaltiossa annettua tuomiota pelkästään sillä perusteella, että sen käsityksen mukaan kansallista tai unionin oikeutta on sovellettu virheellisesti tässä tuomiossa, sillä muuten kyseenalaistettaisiin asetuksen N:o 44/2001 tarkoitus. On päinvastoin katsottava, että tällaisissa tilanteissa yksityisille tarjotaan riittävät takeet kussakin jäsenvaltiossa käytössä olevalla muutoksenhakujärjestelmällä, jota on täydennetty SEUT 267 artiklassa määrätyllä ennakkoratkaisupyynnön menettelyllä (ks. vastaavasti tuomio *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 50 Oikeusjärjestyksen perusteita koskevaa säännöstä voidaan siten soveltaa ainoastaan, jos mainittu oikeudellinen virhe merkitsisi sitä, että asianomaisen tuomion tunnustaminen valtiossa, jossa tunnustamista pyydetään, johtaisi sellaisen oikeussäännön ilmeiseen rikkomiseen, joka on unionin – ja siten mainitun jäsenvaltion – oikeusjärjestyksessä olennaisen tärkeä.
- 51 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 52 kohdassa, pääasiassa kyseessä oleva aineellinen oikeussääntö eli direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohta sisältyy vähimmäistason yhdenmukaistamisdirektiiviin, jonka tarkoituksena on lähentää osittain jäsenvaltioiden erilaista tavaramerkkilainsäädäntöä. Vaikka on totta, että tavaramerkin haltijalle kyseisen direktiivin 5 artiklan nojalla kuuluvien oikeuksien kunnioittamisella ja samoin mainitun direktiivin 7 artiklassa säädettyjen näiden oikeuksien sammumista koskevien sääntöjen asianmukaisella soveltamisella on välitön vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan, tästä ei voida päätellä, että näiden säännösten täytäntöönpanoon liittyvä virhe olisi kestävämmällä tavalla ristiriidassa unionin oikeusjärjestyksen kanssa sen vuoksi, että sillä loukattaisiin jotakin unionin oikeusjärjestyksen perustavanlaatuisia periaatteita.
- 52 Päinvastoin on katsottava, että pelkästään sillä seikalla, että Sofiyski gradski sadin 11.1.2010 antamaa tuomiota rasittaa sen valtion tuomioistuimen mukaan, jossa tunnustamista pyydetään, virhe direktiivissä 89/104 säädetyn kaltaisten säännösten, jotka koskevat tavaramerkin haltijan oikeuksia, soveltamisessa pääasian olosuhteisiin, ei voida perustella sitä, ettei tätä tuomiota tunnusteta valtiossa, jossa tunnustamista pyydetään, koska tätä virhettä ei ole pidettävä sellaisen oikeussäännön rikkomisena, joka on unionin – ja siten valtion, jossa tunnustamista pyydetään – oikeusjärjestyksessä olennaisen tärkeä.

Menettelyllisten takeiden loukkaaminen

- 53 Esillä olevassa asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, että virhe, jonka Sofiyski gradski sad sen mukaan teki, johtuu Varhoven kasatsionen sadin 15.6.2009 antamasta tulkintatuomiosta, jossa viimeksi mainittu tuomioistuin antoi ilmeisen virheellisen mutta alemman oikeusasteen tuomioistuinta velvoittavan tulkinnan direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdasta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lisää, ettei Varhoven kasatsionen sadilta todennäköisesti voinut jäädä huomaamatta tämän tulkinnan ilmeinen virheellisyys, koska kyseisen tuomioistuimen useat jäsenet ilmaisivat eriävin mielipitein erimielisyytensä mainitusta tulkinnasta.
- 54 Tältä osin on huomautettava, ettei pelkästään sitä, että kyseessä olevassa tulkintatuomiossa Varhoven kasatsionen sadin useat jäsenet esittivät Bulgariassa voimassa olevien menettelysääntöjen mukaisesti enemmistön mielipiteestä eriävän mielipiteen, voida pitää näyttönä tämän enemmistön nimenomaisesta tahdosta rikkoa unionin oikeutta, vaan sen on katsottava heijastavan näkemystenvaihtoa, johon monimutkaisen oikeuskysymyksen tarkastelu on perustellusti voinut johtaa.
- 55 Lisäksi on todettava, että komissio totesi unionin tuomioistuimelle toimittamissaan kirjallisissa huomautuksissa tutkineensa Bulgarian tasavaltaa vastaan aloittamassaan jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä Varhoven kasatsionen sadin 15.6.2009 ja 26.4.2012 antamien tulkintatuomioiden yhteensopivuuden unionin oikeuden kanssa. Komissio lisäsi, että tämän tutkimuksen päätteeksi se totesi näiden kahden tuomion olevan unionin oikeuden mukaisia ja päätti jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn.
- 56 Nämä eri näkemykset, jotka eivät kuulu unionin tuomioistuimen ratkaistaviksi esillä olevassa asiassa, osoittavat vähintäänkin, ettei Varhoven kasatsionen sadia voida moittia siitä, että se olisi rikkonut ja velvoittanut alemman oikeusasteen tuomioistuimet rikkomaan ilmeisellä tavalla unionin oikeuden säännöstä.

- 57 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, Diageo Brands väittää vielä, että bulgarialaiset tuomioistuimet loukkasivat kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välisen yhteistyön periaatetta, joka sen mukaan velvoittaa turvautumaan ennakkoratkaisupyynnön menettelyyn ja joka on nimenomainen ilmaus SEU 4 artiklan 3 kohtaan sisältyvästä jäsenvaltioiden välisestä vilpittömän yhteistyön periaatteesta.
- 58 Tässä yhteydessä on aluksi muistutettava, että Sofijski gradski sad, joka on antanut tuomion, jonka tunnustamista pyydetään, on alioikeus, jonka ratkaisuihin voidaan hakea muutosta kansallisen lainsäädännön mukaan. Näin ollen kyseisellä tuomioistuimella on SEUT 267 artiklan toisen kohdan mukaan mahdollisuus mutta ei velvollisuutta pyytää unionin tuomioistuinta ratkaisemaan ennakkoratkaisukysymys.
- 59 Seuraavaksi on muistutettava, että SEUT 267 artiklalla perustetulla järjestelmällä, jolla pyritään turvaamaan unionin oikeuden yhtenäinen tulkinta jäsenvaltioissa, toteutetaan unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välinen suora yhteistyö ottamalla käyttöön sellainen menettely, jossa asianosaisilla ei ole aloitevaltaa. Ennakkoratkaisupyynnön perustuu siten tuomioistuinten väliseen vuoropuheluun, jonka käynnistyminen riippuu kokonaisuudessaan siitä arvioinnista, jonka kansallinen tuomioistuin tekee mainitun ennakkoratkaisupyynnön merkityksellisyydestä ja tarpeellisuudesta (tuomio Kelly, C-104/10, EU:C:2011:506, 62 ja 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 60 Tästä seuraa, että vaikka oletettaisiin, että kysymys direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdan tulkinnasta olisi esitetty Sofijski gradski sadissa, tällä tuomioistuimella ei ollut velvollisuutta esittää unionin tuomioistuimelle kysymystä tältä osin.
- 61 Tässä tilanteessa on huomautettava, että unionin tuomioistuimelle toimitettujen tietojen mukaan Sofijski gradski sadin 11.1.2010 antamaan tuomioon olisi voitu hakea muutosta, minkä jälkeen olisi tarvittaessa voitu valittaa Varhoven kasatsionen sadiin.
- 62 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee kuitenkin, että Diageo Brands ei käyttänyt mainitun tuomion osalta niitä oikeussuojakeinoja, jotka sillä oli kansallisen oikeuden perusteella käytettävissään. Diageo Brands perustelee oikeussuojakeinojen käyttämättä jättämistä sillä, että oikeussuojakeinoihin turvautumisessa ei olisi ollut mieltä, koska se ei olisi voinut johtaa toisenlaiseen tuomioon ylemmissä oikeusasteissa; ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, ettei tämä väite ole perusteeton.
- 63 Tältä osin on todettava, kuten tämän tuomion 40 kohdassa todettiin, että asetuksessa N:o 44/2001 säädetty tuomioiden tunnustamisen ja täytäntöönpanon järjestelmä perustuu keskinäiseen luottamukseen lainkäyttöön unionissa. Tämän keskinäisen luottamuksen perusteella, jota jäsenvaltiot osoittavat toistensa oikeusjärjestyksille ja lainkäyttöelimille, voidaan katsoa, että tilanteessa, jossa kansallista oikeutta tai unionin oikeutta sovelletaan virheellisesti, yksityisille tarjotaan riittävät takeet kussakin jäsenvaltiossa käytössä olevalla muutoksenhakujärjestelmällä, jota on täydennetty SEUT 267 artiklassa määrättyllä ennakkoratkaisupyynnön menettelyllä (ks. tämän tuomion 49 kohta).
- 64 Tästä seuraa, että asetusta N:o 44/2001 on tulkittava siten, että se perustuu perustavanlaatuiseen ajatukseen siitä, että yksityisten on lähtökohtaisesti käytettävä kaikki oikeussuojakeinot, jotka niillä tuomiojäsenvaltion lainsäädännön mukaan on käytettävissä. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa, lukuun ottamatta erityisiä olosuhteita, jotka tekevät tuomiojäsenvaltion oikeussuojakeinojen käytön liian vaikeaksi tai mahdottomaksi, yksityisten on kyseisessä jäsenvaltiossa käytettävä kaikkia käytettävissä olevia oikeussuojakeinoja estääkseen oikeusjärjestyksen perusteiden loukkaamisen aiemmassa vaiheessa. Tämä sääntö on perusteltu varsinkin silloin, kun väitetty oikeusjärjestyksen perusteiden loukkaaminen johtuu pääasian tavoin väitetystä unionin oikeuden rikkomisesta.

- 65 Olosuhteista, joihin Diageo Brands vetosi pääasiassa perustellakseen sen käytettävissä olleiden oikeussuojakeinojen käyttämättä jättämisen, on todettava ensimmäiseksi, että oikeudenkäyntiaineistosta ilmenee, ettei ole mahdotonta, että Sofiyski gradski sad olisi soveltanut 11.1.2010 antamassaan tuomioissa virheellisesti Varhoven kasatsionen sadin 15.6.2009 antamaa tulkintatuomiota. Jos Diageo Brands olisi hakenut muutosta tähän tuomioon, muutoksenhakutuomioistuin olisi kuitenkin voinut korjata tällaisen oletettavasti tehdyn virheen. Kyseisellä tuomioistuimella olisi joka tapauksessa ollut mahdollisuus esittää unionin tuomioistuimelle kysymys tähän arviointiin liittyvän unionin oikeuden tulkinnasta, jos sillä olisi ollut epäilyjä Varhoven kasatsionen sadin tekemän oikeudellisen arvioinnin paikkansapitävyydestä (ks. vastaavasti tuomio Elchinov, C-173/09, EU:C:2010:581, 27 kohta).
- 66 Toiseksi on niin, että jos tämän jälkeen olisi valitettu Varhoven kasatsionen sadiin, tämän tuomioistuimen olisi kansallisena tuomioistuimena, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta SEUT 267 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetulla tavalla, lähtökohtaisesti pitänyt esittää ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle, jos direktiivin 89/104 tulkinnasta olisi ollut epäilystä (ks. vastaavasti tuomio Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, 35 kohta). Siitä, että kyseinen tuomioistuin olisi perusteetta jättänyt noudattamatta tätä velvollisuutta, olisi seurannut Bulgarian tasavallan vastuun syntyminen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tältä osin määriteltyjen sääntöjen mukaisesti (tuomio Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, 50 ja 59 kohta).
- 67 Tässä tilanteessa ei vaikuta siltä, että bulgarialaiset tuomioistuimet olisivat loukanneet ilmeisellä tavalla kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välisen yhteistyön periaatetta, eikä siltä, että Diageo Brands olisi jäänyt ilman kyseisessä jäsenvaltiossa käytössä olevalla muutoksenhakujärjestelmällä taattua suojaa, sellaisena kuin järjestelmää on täydennetty SEUT 267 artiklassa määrättyllä ennakkoratkaisupyynnömenettelyllä.
- 68 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että se, että yhdessä jäsenvaltiossa annettu tuomio on unionin oikeuden vastainen, ei oikeuta sitä, ettei tätä tuomiota tunnusteta toisessa jäsenvaltiossa sillä perusteella, että se loukkaa viimeksi mainitun valtion oikeusjärjestyksen perusteita, kun oikeudellista virhettä, johon on vedottu, ei ole pidettävä sellaisen oikeussäännön ilmeisenä rikkomisena, jota pidetään unionin oikeusjärjestyksessä ja siten sen jäsenvaltion, jossa tunnustamista pyydetään, oikeusjärjestyksessä olennaisen tärkeänä, tai sellaisen oikeuden ilmeisenä loukkaamisena, jota pidetään näissä oikeusjärjestyksissä perustavanlaatuisena. Tämä ei kuitenkaan koske virhettä, joka vaikuttaa direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdan kaltaisen säännöksen soveltamiseen.

Kun valtion, jossa tunnustamista pyydetään, tuomioistuin tutkii, onko tapahtunut ilmeinen kyseisen valtion oikeusjärjestyksen perusteiden loukkaaminen, kyseisen tuomioistuimen on otettava huomioon se, että lukuun ottamatta erityisiä olosuhteita, jotka tekevät tuomiojäsenvaltion oikeussuojakeinojen käytön liian vaikeaksi tai mahdottomaksi, yksityisten on kyseisessä jäsenvaltiossa käytettävä kaikkia käytettävissä olevia oikeussuojakeinoja estääkseen tällaisen loukkaamisen aiemmassa vaiheessa.

Kolmas kysymys

- 69 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä lähinnä sitä, onko direktiivin 2004/48 14 artiklaa, jonka mukaan oikeudenkäynnin hävinneen osapuolen on yleensä vastattava oikeudenkäynnin voittaneelle osapuolelle aiheutuneista kuluista, tulkittava siten, että sitä sovelletaan oikeudenkäyntikuluihin, joita asianosaisille on aiheutunut yhdessä jäsenvaltiossa nostetusta kanteesta, jolla vaaditaan korvausta vahingosta, joka aiheutui toisessa jäsenvaltiossa toteutetusta takavarikosta, jolla oli tarkoitus estää teollis- tai tekijänoikeuden loukkaus, silloin kun kyseisen vahingonkorvauskanteen yhteydessä nousee esiin kysymys tässä toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion, jossa mainitun takavarikon todetaan olevan perusteeton, tunnustamisesta.

- 70 Jotta tähän kysymykseen voidaan vastata, on ratkaistava, kuuluuko pääasian oikeudenkäyntimenettely direktiivin 2004/48 soveltamisalaan.
- 71 Kuten direktiivin 2004/48 johdanto-osan 10 perustelukappaleessa mainitaan, direktiivin tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamiseen tähtävien keinojen osalta, jotta voidaan varmistaa teollis- ja tekijänoikeuksien suojan korkea, yhdenvertainen ja yhdenmukainen taso sisämarkkinoilla.
- 72 Tässä tarkoituksessa direktiivi 2004/48 koskee sen 1 artiklassa säädetyn mukaisesti kaikkia teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja. Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että näitä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja sovelletaan kaikkiin unionin lainsäädännössä ja/tai kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjen kyseisten oikeuksien loukkauksiin.
- 73 Unionin tuomioistuin on todennut, että direktiivin 2004/48 säännöksillä ei ole suinkaan tarkoitus säännellä kaikkia teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyviä näkökohtia vaan vain näiden oikeuksien noudattamiseen ja loukkaamiseen liittyviä kysymyksiä velvoittamalla valtiot säätämään tehokkaista oikeussuojakeinoista, joilla suojattujen teollis- tai tekijänoikeuksien loukkaukset voitaisiin välttää, lopettaa tai korjata (ks. tuomio ACI Adam BV ym., C-435/12, EU:C:2014:254, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 74 Direktiivissä 2004/48 säädettyistä toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista ilmenee, että näihin läheisesti liittyvät vahingonkorvauskanteet täydentävät teollis- ja tekijänoikeuksien suojan varmistamiseen tähtäviä oikeussuojakeinoja. Kun kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa ja 9 artiklan 1 kohdassa säädetään etenkin teollis- tai tekijänoikeuden välittömän loukkauksen estämiseen tähtävistä turvaamis- ja säilyttämistoimenpiteistä, jotka käsittävät muun muassa sellaisten tavaroiden haltuunottamisen, joiden epäillään loukkaavan tällaista oikeutta, mainitun direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa ja 9 artiklan 7 kohdassa säädetään puolestaan taas toimenpiteistä, joiden nojalla vastaaja voi vaatia korvausta, mikäli myöhemmin ilmenee, ettei teollis- tai tekijänoikeutta ole loukattu tai loukkaamisen uhkaa ei ole ollut. Kuten tämän saman direktiivin johdanto-osan 22 perustelukappaleesta käy ilmi, näitä korvausta koskevia toimenpiteitä on pidettävä vakuuksina, jotka lainsäätäjä on katsonut tarpeellisiksi vastineena säätämistään nopeista ja tehokkaista väliaikaisista toimista.
- 75 Käsiteltävässä asiassa pääasian oikeudenkäynti, jossa vaaditaan korvausta vahingoista, joita aiheutui takavarikosta, jonka määräisivät aluksi jäsenvaltion lainkäyttöelimet teollis- tai tekijänoikeuden välittömän loukkauksen estämiseksi ja jonka nämä samat viranomaiset sittemmin peruuttivat sillä perusteella, ettei loukkausta ollut näytetty toteen, liittyy välittömästi kanteeseen, jonka teollis- tai tekijänoikeuden haltija nosti sellaisen välittömästi vaikuttavan toimenpiteen määrittämiseksi, jonka nojalla haltijan oli mahdollista välttyä kaikilta mahdollisilta oikeutensa loukkauksilta asiaratkaisua odottamatta. Tällainen vahingonkorvauskanne vastaa direktiivissä 2004/48 vastaajan hyväksi säädettyjä takeita vastineena tämän intresseihin vaikuttaneen väliaikaisen toimenpiteen toteuttamisesta.
- 76 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen oikeudenkäynnin on katsottava kuuluvan direktiivin 2004/48 soveltamisalaan.
- 77 Direktiivin 2004/48 14 artiklan osalta unionin tuomioistuin on jo todennut, että tämän säännöksen tarkoituksena on vahvistaa teollis- ja tekijänoikeuksien suojan tasoa ehkäisemällä se, että ne, joiden oikeuksia on loukattu, jättävät ryhtymättä oikeudelliseen menettelyyn oikeuksiensa turvaamiseksi (ks. tuomio Realchemie Nederland, C-406/09, EU:C:2011:668, 48 kohta).

- 78 Kun otetaan huomioon tämä tavoite ja direktiivin 2004/48 14 artiklan laaja ja yleisluontoinen sanamuoto, jossa viitataan ”voittaneeseen osapuoleen” ja ”hävinneeseen” täsmentämättä taikka rajaamatta sitä, minkätyyppiseen menettelyyn siinä mainittua sääntöä on sovellettava, on todettava, että tätä säännöstä on sovellettava kaikissa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa menettelyissä aiheutuneisiin oikeudenkäyntikuluihin.
- 79 Tältä osin sillä ei ole merkitystä, että pääasiassa kyseessä olevan takavarikon perusteltavuuden tai perusteettomuuden arvioinnissa nousee esiin kysymys toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion tunnustamisesta tai siitä kieltäytymisestä. Tällainen kysymys on nimittäin luonteeltaan liitännäinen, eikä se muuta oikeudenkäynnin kohdetta.
- 80 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2004/48 14 artiklaa on tulkittava siten, että sitä sovelletaan oikeudenkäyntikuluihin, joita asianosaisille on aiheutunut yhdessä jäsenvaltiossa nostetusta kanteesta, jolla vaaditaan korvausta vahingosta, joka aiheutui toisessa jäsenvaltiossa toteutetusta takavarikosta, jolla oli tarkoitus estää teollis- tai tekijänoikeuden loukkaus, silloin kun kyseisen vahingonkorvauskanteen yhteydessä nousee esiin kysymys tässä toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion, jossa kyseisen takavarikon todetaan olevan perusteeton, tunnustamisesta.

Oikeudenkäyntikulut

- 81 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että se, että yhdessä jäsenvaltiossa annettu tuomio on unionin oikeuden vastainen, ei oikeuta sitä, ettei tätä tuomiota tunnusteta toisessa jäsenvaltiossa sillä perusteella, että se loukkaa kyseisen valtion oikeusjärjestyksen perusteita, kun oikeudellista virhettä, johon on vedottu, ei ole pidettävä sellaisen oikeussäännön ilmeisenä rikkomisena, jota pidetään unionin oikeusjärjestyksessä ja siten sen jäsenvaltion, jossa tunnustamista pyydetään, oikeusjärjestyksessä olennaisen tärkeänä, tai sellaisen oikeuden ilmeisenä loukkaamisena, jota pidetään näissä oikeusjärjestyksissä perustavanlaatuisena. Tämä ei kuitenkaan koske virhettä, joka vaikuttaa jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun neuvoston direktiivin 89/104/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyllä sopimuksella, 5 artiklan 3 kohdan kaltaisen säännöksen soveltamiseen.**

Kun valtion, jossa tunnustamista pyydetään, tuomioistuin tutkii, onko tapahtunut ilmeinen kyseisen valtion oikeusjärjestyksen perusteiden loukkaaminen, kyseisen tuomioistuimen on otettava huomioon se, että lukuun ottamatta erityisiä olosuhteita, jotka tekevät tuomiojäsenvaltion oikeussuojakeinojen käytön liian vaikeaksi tai mahdottomaksi, yksityisten on kyseisessä jäsenvaltiossa käytettävä kaikkia käytettävissä olevia oikeussuojakeinoja estääkseen tällaisen loukkaamisen aiemmassa vaiheessa.

- 2) **Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/48/EY 14 artiklaa on tulkittava siten, että sitä sovelletaan oikeudenkäyntikuluihin, joita asianosaisille on aiheutunut yhdessä jäsenvaltiossa**

nostetusta kanteesta, jolla vaaditaan korvausta vahingosta, joka aiheutui toisessa jäsenvaltiossa toteutetusta takavarikosta, jolla oli tarkoitus estää teollis- tai tekijänoikeuden loukkaus, silloin kun kyseisen vahingonkorvauskanteen yhteydessä nousee esiin kysymys tässä toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion, jossa kyseisen takavarikon todetaan olevan perusteeton, tunnustamisesta.

Allekirjoitukset